

POSTANOWIENIE

Dnia 17 października 2018 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie, I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Barbara Wypchło-Grymek

Protokolant: sekretarz sądowy Edyta Sieja

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 października 2018 r. w Krakowie

sprawy z wniosku:

- P. M.

przy uczestnictwie:

- M. P. (1)

o wydanie orzeczenia w trybie wyborczym

postanawia:

1. zakazać uczestnikowi M. P. (1) rozpowszechniania informacji o wszczęciu śledztwa przeciwko wójtowi gminy L. P. M. w sprawie o przekroczeniu przez niego uprawnień służbowych,

2. nakazać uczestnikowi M. P. (1) sprostowanie nieprawdziwych informacji o rzekomym wszczęciu śledztwa przeciwko wójtowi gminy L. P. M. w sprawie o przekroczenie przez niego uprawnień służbowych w formie ogłoszenia o treści:

„M. P. (2), kandydat na wójta Gminy L. zgłoszony przez KWW Gmina L. oświadcza, że rozpowszechnione przez niego informacje o rzekomym wszczęciu śledztwa przeciwko wójtowi gminy L. P. M. w sprawie o przekroczenie przez niego uprawnień służbowych, będącym kandydatem na wójta Gminy L. z ramienia (...), są nieprawdziwe”,

oraz jego opublikowanie na F.‘u – na profilach Gminy L., P. M., P. W. Gminy L.,

3. nakazanie uczestnikowi postępowania M. P. (1) przeproszenia wnioskodawcy P. M. poprzez osobiste wręczenie spisanego własnoręcznie i podpisanego oświadczenia o następującej treści:

„Przepraszam Pana P. M. za to, że w kampanii wyborczej przed wyborami samorządowymi w 2018 roku rozpowszechniałem nieprawdziwe informacje o rzekomym wszczęciu śledztwa przeciwko wójtowi gminy L. P. M., w sprawie o przekroczenie przez niego uprawnień służbowych”,

4. oddalić wniosek w pozostałej części,

5. stwierdzić, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca P. M. złożył wniosek o wydanie w trybie wyborczym orzeczenia:

- zakazującego uczestnikowi postępowania M. P. (1) rozpowszechniania informacji o wszczęciu śledztwa przeciwko wójtowi gminy L. P. M. w sprawie o przekroczeniu przez niego uprawnień służbowych,

- nakazującego uczestnikowi M. P. (1) sprostowanie nieprawdziwych informacji o rzekomym wszczęciu śledztwa przeciwko wójtowi gminy L. P. M. w sprawie o przekroczenie przez niego uprawnień służbowych w formie ogłoszenia o treści:

„M. P. (2), kandydat na wójta Gminy L. zgłoszony przez KWW Gmina L. oświadcza, że rozpowszechnione przez niego informacje o rzekomym wszczęciu śledztwa przeciwko wójtowi gminy L. P. M. w sprawie o przekroczenie przez niego uprawnień służbowych, będącym kandydatem na wójta Gminy L. z ramienia (...), są nieprawdziwe”, oraz jego opublikowanie na: 1. Stronie Dziennika Polskiego o wielkości 10 cm (pion) na 15 cm (poziom), czcionką kroju Times New Roman, Rozmiar 14, F. 'u – na profilach Gminy L., P. M., P. W. Gminy L.;

- nakazującego uczestnikowi postępowania M. P. (1) przeproszenia wnioskodawcy P. M. poprzez osobiste wręczenie spisane go własnoręcznie i podpisanego oświadczenia o następującej treści:

„Przepraszam Pana P. M. za to, że w kampanii wyborczej przed wyborami samorządowymi w 2018 roku rozpowszechniałem nieprawdziwe informacje o rzekomym wszczęciu śledztwa przeciwko wójtowi gminy L. P. M., w sprawie o przekroczenie przez niego uprawnień służbowych”,

- nakazującego uczestnikowi postępowania M. P. (1) wpłacenie kwoty 10.000,00 zł na rzecz Towarzystwa (...). Ł.” z siedzibą w K., KRS (...).

W uzasadnieniu wnioskodawca wskazał, iż w ramach mających się odbyć w dniu 21 października 2018 r. wyborów samorządowych został zgłoszony jako kandydat na wójta Gminy L. przez KWW (...). Jak podał, jeden z jego kontrkandydatów w czasie trwającej kampanii wyborczej tj. uczestnik M. P. (1) złożył zawiadomienie do Prokuratury Rejonowej K. P. w K. o możliwości popełnienia przestępstwa, na skutek którego wydane zostało w dniu 2 października 2018 r. pod sygn. akt (...) zawiadomienie o wszczęciu śledztwa „w sprawie przekroczenia wójta gminy L. w okresie od bliżej nieustalonego dnia marca 2018 r. do bliżej nieustalonego dnia maja 2018 r. w L. w celu osiągnięcia korzyści majątkowych uprawnień służbowych w związku z płatnościami dokonywanymi przez spółkę komunalną gminy (...) Sp. z o.o. oraz gminy L., czym działano na szkodę interesu publicznego, tj. o czyn z art. 231 § 2 k.k.” Pomimo takiej treści zawiadomienia, przy każdym egzemplarzu wydania czasopisma (...) – którego wydawcą pozostaje M. P. (1) - oznaczonego jako „(...) znalazła się kartka zatytułowana „Z ostatniej chwili!!!”, gdzie odczytać można, że „Prokuratura Rejonowa K.-P. zawiadamia o wszczęciu śledztwa przeciwko wójtowi gminy L. P. M....”, co jest oczywistym przekłamaniem. Wnioskodawca dodał, iż informację o identycznej treści uczestnik rozpowszechnia również w Internecie. Wnioskodawca wskazał, że rozpowszechniana przez uczestnika informacja jest nieprawdziwa i celowi wprowadzająca wyborców Gminy L. w błąd, przy czym uczestnik czyni to w sposób świadomy i zaplanowany, wykorzystując przy tym dostępne sobie media, w tym (...). Zdaniem wnioskodawcy, zachowanie uczestnika naraża go na utratę dobrego imienia i dezawuuje kilka lat jego ciężkiej pracy dla dobra (...).

W odpowiedzi uczestnik M. P. (1) wniósł o oddalenie wniosku P. M. w całości oraz zasądzenie od wnioskodawcy na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych; z ostrożności procesowej zaś: ograniczenie żądań wnioskodawcy, wyłącznie do nakazania uczestnikowi umieszczenia na stronie internetowej „Kuriera L. ((...) oraz na profilu tego czasopisma na stronie ((...) sprostowania o następującej treści: „Prostując informację dotyczącą zawiadomienia otrzymanego z Prokuratury Rejonowej K.-P., wskazuje, w informacji tej błędnie określono, iż doszło do wszczęcia śledztwa „przeciwko” wójtowi gminy L. Panu P. M., w sytuacji gdy prowadzone postępowanie zostało wszczęte jedynie „w sprawie” przekroczenia przez wójta gminy L. w okresie od bliżej nieustalonego dnia marca 2018 r. do bliżej nieustalonego dnia maja 2018 r. w L., w celu osiągnięcia korzyści majątkowych, uprawnień służbowych w związku z płatnościami dokonywanymi przez spółkę komunalną gminy (...) Sp. z o.o. oraz gminy L., czym działano na szkodę interesu publicznego. Użycie zwrotu „w sprawie”, zamiast błędnie

użytego zwrotu „przeciwko” oznacza, iż na obecnym etapie nie doszło jeszcze do podjęcia decyzji o postawieniu zarzutów wójtowi gminy L. w osobie Pana P. M.”.

Uzasadniając swoje stanowisko uczestnik zarzucił, iż nie posiada on legitymacji biernej w niniejszym procesie, albowiem nie jest on autorem treści, jakich sprostowania domaga się wnioskujący. Uczestnik podniósł również, iż żądanie dotyczące sprostowania jest za daleko idące i zupełnie nieproporcjonalne w stosunku do błędu jakiego dotyczy – gdyby bowiem z ostrożności procesowej przyjąć, iż sam kontekst i okoliczności umieszczenia informacji o wszczęciu śledztwa wskazywały dość wyraźnie, iż dotyczy ono fazy „ad rem” a nie „ad personam”, wystarczające jest sprostowanie tylko tego jej fragmentu. Zdaniem uczestnika, brak jest podstaw do żądania opublikowania sprostowania w gazecie o tak szerokim zasięgu, w sytuacji gdy mylna informacja została skierowana wyłącznie do (...). Uczestnik zaprzeczył, jakoby był osobą prowadzącą profil (...) w serwisie (...), a tym samym nie może on odpowiadać za umieszczane na nim informacje.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W ramach mających odbyć się w dniu 21 października 2018 r. wyborów samorządowych wnioskodawca P. M. został zgłoszony przez KWW (...) jako kandydat na wójta Gminy L.. Jednym z jego kontrkandydatów jest uczestnik M. P. (1) zgłoszony przez KWW (...).

dowód: obwieszczenie Gminnej Komisji Wyborczej w L. z dnia 28 września 2018 r. o zarejestrowanych kandydatach na wójta w wyborach W. Gminy L. zarządzonych na dzień 21 października 2018 r. /k. 5/.

W czasie trwającej kampanii wyborczej uczestnik M. P. (1) złożył do Prokuratury Rejonowej K. P. w K. zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa przez W. Gminy L. P. M.. W efekcie, postanowieniem prokuratora Prokuratury Rejonowej Kraków – P. w K. z dnia 27 września 2018 r., sygn. akt (...), wszczęte zostało śledztwo w sprawie przekroczenia wójta gminy L. w okresie od bliżej nieustalonego dnia marca 2018 r. do bliżej nieustalonego dnia maja 2018 r. w L. w celu osiągnięcia korzyści majątkowych uprawnień służbowych w związku z płatnościami dokonywanymi przez spółkę komunalną gminy (...) Sp. z o.o. oraz gminy L., czym działano na szkodę interesu publicznego, tj. o czyn z art. 231 § 2 k.k. W dniu 2 października 2018 r. sekretariat Prokuratury wydał stosowne zawiadomienie o tej treści.

dowód: kserokopia zawiadomienia z dnia 2 października 2018 r. o wszczęciu śledztwa w sprawie sygn. akt (...) /k. 13/.

Pomimo takiej treści zawiadomienia Prokuratury, przy każdym egzemplarzu wydania czasopisma (...) oznaczonego jako „(...) znalazła się wpięta pomiędzy strony kartka zatytułowana „Z ostatniej chwili!!!”, z której odczytać można, że „Prokuratura Rejonowa K.-P. zawiadamia o wszczęciu śledztwa przeciwko wójtowi gminy L. P. M., w sprawie przekroczenia przez niego uprawnień służbowych, w związku z płatnościami dokonanymi przez spółkę (...), przez co działano na szkodę interesu publicznego. Prokuratura uznała, że materiały, które redakcja przekazała, są wystarczające do wszczęcia śledztwa. W swoich oświadczeniach wójt nazywał publikację Kuriera L. „tendencyjnym i nierzetelnym” dziennikarstwem”, nazywając ją „szkalującymi pomówieniami, które nie znajdują potwierdzenia w rzeczywistości” i opierają się na sfabrykowanych dokumentach”. Prokuratura uważa inaczej. Mogła nie wszcząć sprawy. Jednak wszczęła śledztwo. Przestępstwo z tego artykułu jest zagrożone karą więzienia do 10 lat”. Jednocześnie na kartce tej zamieszczono kserokopię zawiadomienia Prokuratury o wszczęciu śledztwa z dnia 2 października 2018 r.

Wydawcą (...) jest uczestnik M. P. (1), zaś redaktorem naczelnym tego czasopisma B. P.. Czasopismo (...) ma charakter bezpłatny, jest zostawiany na przystankach, roznoszony do domów, zamieszczane w P. oraz na profilach facebook'owych (...) i (...)

dowód: egzemplarz (...) wyd. (...) /k. 6-20/; przesłuchanie wnioskodawcy P. M. /zapis protokołu elektr. rozprawy z dnia 16 października 2018 r./.

Na profilu facebook'owym (...) uczestnik M. P. (1) umieścił wpis o treści: „gratuluje spostrzegawczości. Przypominam, że publikowaliśmy rzeczy nieznanne i ważne dla gminy od 4 lat a od roku publikujemy w gazecie informacje o złym zarządzaniu gminą, trwonieniu naszych pieniędzy i mętnych zasadach zarządzania. Materiały, które opublikowaliśmy w sierpniu a które kompromitują ludzi wójta i jego samego to kropka nad „i” w opisywaniu tych patologii. I to właśnie tym zajęła się prokuratura wszczynając śledztwo przeciwko wójtowi. Czy to „kampania”? Każdy rozumie jak chce i tańczy jak mu gra muzyka”

dowód: zrzut z ekranu z profilu facebook (...) /k. 21/.

Wnioskodawca P. M. czuje się pomówiony informacjami o „wszczęciu przeciwko niemu śledztwa o przekroczenie uprawnień” zamieszczonymi w (...). W oparciu o te informacje (...) nazywają go m.in. „złodziejem”.

dowód: przesłuchanie wnioskodawcy P. M. /zapis protokołu elektr. rozprawy z dnia 16 października 2018 r./.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów wyżej powołanych, których prawdziwość nie była przez strony ani przez Sąd kwestionowana. Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się również na zeznaniach wnioskodawcy P. M., które korespondowały z przedłożonymi dokumentami, pominał natomiast dowód z przesłuchania uczestnika, który nie stawiał się na rozprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Niniejszą sprawę należało rozpatrzyć na podstawie przepisów Ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks Wyborczy (Dz. U. nr 21 poz. 112 ze zmianami), w szczególności w oparciu o przepis art. 111 w związku z art. 87, 84 i 105 Kodeksu Wyborczego, zwanego dalej Kodeksem.

Przepis art. 105 Kodeksu stanowi, że agitacją wyborczą jest publiczne nakłanianie lub zachęcanie do głosowania w określony sposób lub do głosowania na kandydata określonego komitetu wyborczego. Agitację wyborczą można prowadzić od dnia przyjęcia przez właściwy organ, zawiadomienia o utworzeniu Komitetu Wyborczego na zasadach, w formach i w miejscach określonych przepisami Kodeksu.

Przepis art. 111 Kodeksu w § 1 stanowi, że jeśli rozpowszechniane, w tym również w prasie w rozumieniu Prawa prasowego, materiały wyborcze, w szczególności plakaty, ulotki i hasła a także wypowiedzi lub inne formy prowadzonej agitacji wyborczej zawierają informacje nieprawdziwe, kandydat lub pełnomocnik wyborczy zainteresowanego komitetu wyborczego ma prawo wnieść do sądu okręgowego wnioski o wydanie orzeczenia: zakazu rozpowszechniania takich informacji, przepadku materiałów wyborczych zawierających takie informacje, nakazanie sprostowania takich informacji, nakazanie publikacji odpowiedzi na stwierdzenia naruszające dobra osobiste, nakazanie przeproszenia osoby, której dobra osobiste zostały naruszone oraz nakazanie uczestnikowi postępowania wpłacenia kwoty do 100 000 złotych na rzecz organizacji porządku publicznego.

Celem tego przepisu jest nie tylko ochrona uczestników kampanii (kandydatów i komitetów wyborczych) przed skutkami rozpowszechniania nieprawdziwych informacji ale również ocena prawidłowości przebiegu kampanii wyborczej, rywalizacji politycznych, zasad uczciwej konkurencji wyborczej, która ma przez to zapobiegać zniekształceniu ocen wyborców w tym znaczeniu ma charakter także ochrony dobra publicznego. Wymieniony przepis odnosi się tylko i wyłącznie do nieprawdziwych informacji zawartych w materiałach wyborczych. Nie dotyczy on komentarzy i oceny przymiotów kandydata bo co do tego może on dochodzić ochrony na zasadach ogólnych (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 7 listopada 2002 r., sygn. akt I Acz 1956/02, OSA 2003/10/47).

Warunkiem wniosku złożonego w trybie art. 111 Kodeksu jest wykazanie, że materiały opisane w tym przepisie stanowią agitację wyborczą w rozumieniu art. 105 Kodeksu oraz czy działanie konkretnych osób dokonujących czynności określonych w art. 111 Kodeksu może zostać zakwalifikowane jako agitacja wyborcza. W tym przypadku

ma to odniesienie do osoby uczestnika, którego wypowiedzi zostały zakwestionowane przez wnioskodawcę jako podlegające cytowanemu wyżej przepisowi.

W niniejszej sprawie kluczowym dla jej rozstrzygnięcia pozostaje tekst zamieszczony na kartce zatytułowanej „Z ostatniej chwili!!!” wpiętej do każdego egzemplarza czasopisma (...) wyd. (...), zgodnie z którym „Prokuratura Rejonowa K.-P. zawiadamia o wszczęciu śledztwa przeciwko wójtowi gminy L. P. M., w sprawie przekroczenia przez niego uprawnień służbowych, w związku z płatnościami dokonanymi przez spółkę (...), przez co działano na szkodę interesu publicznego (...)” Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało, iż wskazana wyżej informacja jest nieprawdziwa, albowiem z jednocześnie załączonej do w/w czasopisma kserokopii zawiadomienia Prokuratury z dnia 2 października 2018 r. wynika jednoznacznie, iż Prokuratura Rejonowa K.-P. prowadzi śledztwo „w sprawie” przekroczenia uprawnień służbowych przez W. Gminy L., a nie „przeciwko” niemu. Wydawcą (...) jest uczestnik M. P. (1), który jest jednocześnie kontrkandydatem wójta Gminy L. P. M. w zbliżających się wyborach samorządowych. Choć redaktorem naczelnym wspomnianego czasopisma jest inna osoba, zaś zgodnie z art. 31a i art. 32 Prawa prasowego to ona pozostaje osobą formalnie obowiązującą do zamieszczenia odpowiedniego sprostowania zawartej w tym czasopiśmie informacji, to jednak okoliczność ta nie może zniwelować odpowiedzialności uczestnika M. P. (1) jako wydawcy tego periodyku na gruncie przepisów Kodeksu wyborczego. Powyższa konstatacja wynika choćby z tego, iż uczestnik w jednym ze swoich wpisów facebookowych wprost przyznaje, iż posiada wpływ na publikację treści zamieszczanych w czasopiśmie („materiały, które opublikowaliśmy w sierpniu, a które kompromitują ludzi wójta i jego samego”), a pamiętać należy, iż sensem przytoczonych powyżej przepisów Kodeksu wyborczego jest tylko i wyłącznie zapewnienie prawidłowego i uczciwego toku kampanii wyborczej, przy czym powinno odbyć się to sprawie i szybko.

Wskazać trzeba, iż odpowiedzialność uczestnika kampanii wyborczej na podstawie art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego jest oparta na zasadzie winy. W ocenie Sądu nie ulega zaś wątpliwości, iż uczestnikowi M. P. (1) takową winę w niniejszym przypadku przypisać należy. Zdaniem Sądu, zamieszczając w w/w czasopiśmie nieprawdziwą informację o rzekomym wszczęciu śledztwa przeciwko wnioskodawcy miał zamiar celowego wprowadzenia wyborców Gminy L. w błąd. W tym kontekście zauważyć należy, iż zachowanie uczestnika było o tyle naganne, że na facebook’u zwrócono mu uwagę, że jest znacząca różnica pomiędzy postępowaniem karnym w sprawie a postępowaniem przeciwko osobie, jednak pomimo to podtrzymał twierdzenie, że śledztwo toczy się „przeciwko wójtowi”. Zdaniem Sądu, próba zrównania przez uczestnika znaczenia obu sformułowań nie może zasługiwać na usprawiedliwienie, tym bardziej, że uczestnik jako były dziennikarz powinien ważyć słowa którymi się posługuje w swoich publikacjach i przed ich zamieszczeniem upewnić się ewentualnie, co one oznaczają.

W ocenie Sądu w sposób oczywisty doszło też do naruszenia dóbr osobistych wnioskodawcy, a to jego dobrego imienia.

Sąd Okręgowy uznał za zasadne wnioski o: 1. zakazanie uczestnikowi postępowania rozpowszechniania informacji o wszczęciu śledztwa przeciwko wójtowi gminy L. P. M. w sprawie o przekroczeniu przez niego uprawnień służbowych; 2. nakazanie uczestnikowi M. P. (1) sprostowanie nieprawdziwych informacji o rzekomym wszczęciu śledztwa przeciwko wójtowi gminy L. P. M. w sprawie o przekroczenie przez niego uprawnień służbowych w formie ogłoszenia o treści: „M. P. (2), kandydat na wójta Gminy L. zgłoszony przez KWW Gmina L. oświadcza, że rozpowszechnione przez niego informacje o rzekomym wszczęciu śledztwa przeciwko wójtowi gminy L. P. M. w sprawie o przekroczenie przez niego uprawnień służbowych, będącym kandydatem na wójta Gminy L. z ramienia (...), są nieprawdziwe” oraz jego opublikowanie na F’u – na profilach Gminy L., P. M., P. W. Gminy L.; wreszcie 3. nakazanie uczestnikowi postępowania M. P. (1) przeproszenia wnioskodawcy P. M. poprzez osobiste wręczenie spisanego własnoręcznie i podpisanego oświadczenia o następującej treści: „Przepraszam Pana P. M. za to, że w kampanii wyborczej przed wyborami samorządowymi w 2018 roku rozpowszechniałem nieprawdziwe informacje o rzekomym wszczęciu śledztwa przeciwko wójtowi gminy L. P. M., w sprawie o przekroczenie przez niego uprawnień służbowych”. Sąd oddalił natomiast wniosek P. M. o opublikowanie sprostowania na 1. stronie Dziennika Polskiego w formie podanej w petitum tegoż wniosku, uznając, iż sprawa ma charakter z gruntu lokalny i „wynoszenie jej” na forum pisma o zdecydowanie większym kręgu odbiorców niż liczna mieszkańców Gminy (...) byłoby nieadekwatnym sposobem zabezpieczenia prawidłowego toku kampanii w wyborach na wójta tejże gminy. Za niewspółmierny środek ochrony

praw wnioskodawcy Sąd uznał również nakazanie uczestnikowi wpłacenia kwoty 10.000,00 zł na rzecz organizacji pożytku publicznego.

W tym stanie rzeczy Sąd orzekł jak w punktach 1.-4. postanowienia. O kosztach postępowania orzeczono natomiast w punkcie 5. postanowienia na zasadzie art. 520 par 1 k.p.c.